

Zaterdag 22 juli 1916 – ochtendeditie

Belgische feestdag.

Gisteren is te Zandvoort de nationale feestdag der Belgen gevierd. Er waren ruim 400 Belgen bijeen in het gebouw van de bioscoop. Burgemeester en wethouders en de secretaris van Zandvoort en Haarlem, die nog steeds hun zorg aan Belgen besteden, woonden het feest bij.

Als feestredenaar trad op mr. Van Capellen, die in het Vlaams en in het Frans de aanwezigen toesprak en er vooral de nadruk op legde, dat eindelijk de hoop gloorde, dat men weer naar het vaderland zou kunnen terugkeren. Hij eindigde beide toespraken met de uitroep: Leve het leger, leve het vaderland, leve de koning! Geestdriftige toejuichingen.

Er werden drie films vertoond, op een waarvan koning Albert herhaalde malen voorkomt.

Belgisch onafhankelijkheidsfeest.

Havre, 21 juli. Vandaag wordt hier het nationale feest der Belgische onafhankelijkheid gevierd. Er is een ontzaglijke mensenmenigte op de been. Het is prachtig weer.

Na een groet aan het vaandel onder leiding van generaal graaf de Grunne, de Belgische plaatselijke commandant, voert het orkest het Belgische volkslied en dat der bondgenoten uit zomede de Belgische koningsliederen.

De koning wordt vertegenwoordigd door generaal Jungbluth. Voorts nemen aan de feesten deel de hier aanwezige Belgische

parlementsleden, de gezanten der bij het Hof vertegenwoordigde mogendheden, Engelse en Franse notabelen van Havre.

De president der Franse republiek heeft door tussenkomst van de Courier de l'Armée een groet aan koning Albert en het Belgische leger gezonden.

Londen, 21 juli. Minister Asquith heeft vanmiddag de grote bijeenkomst in de Alberthall te Londen bijgewoond, ter viering van de Belgische onafhankelijkheidsdag. De Belgische gezant zat voor.

Asquith zegde dat de militaire krijgsverrichtingen van Duitsland opzettelijk vergezeld waren van een slachting en plundering ten koste van de burgerij in België. Engeland zal dat niet vergeten en heeft zich voorgenomen, voor België's herstel te zorgen. Het voorbeeld van het Belgische volk heeft de legers der verbonden volken bezielde en gesterkt. Het uur der bevrijding zal eerlang slaan. Een verweer als dat van België tegen de Duitse inval is in de wereldgeschiedenis door geen enkele kleine staat geboden sedert oude tijden, toen Athene en Sparta zich te weer stelden tegen de aanmatiging van Perzië en het oosten. Het zag er in den beginne ontzettend uit. Er zijn feiten aan het licht gebracht, waaruit blijkt, dat de krijgsverrichtingen van Duitsland op grote schaal vergezeld gingen van stelselmatige slachting en plundering van de burgerlijke bevolking, voorbedachte uitroeiing van mannen, vrouwen en kinderen, brandschatting van nijvere steden, ontheiliging en moedwillige vernieling van kostbare monumenten. Het is een schandelijk gebeuren geweest, waarbij de Duitsers in de geest terugkeerden tot de dagen van de dertigjarige oorlog. Nimmer zal het uit de herinnering der Belgen of van het wapenschild van Duitsland worden weggewist.

De bondgenoten zijn onmetelijke dank verschuldigd aan de Belgen voor hun tegenstand. Niet minder bewonderenswaardig is de geest, die de in haar land gebleven Belgische bevolking blijft tonen. Nog in mei heeft de Duitse gouverneur-generaal een nieuw decreet uitgevaardigd, om de wet in nog grotere gestrengheid toe te passen op Belgische werklieden, die weigeren voor de onderdrukkers te werken. Dit was wel het hoogtepunt in de onderdrukingspolitiek jegens deze dappere mannen van ontembare geest, die weigeren medeplichtig te worden aan de kneveling van hun volk.

In Engeland – vervolgde Asquith – letten wij op deze dingen. Wij mogen ze niet vergeten (luide toejuichingen). Wij zullen het ongelijk herstellen.

Uit naam van het Britse volk verzocht Asquith de vergadering, op deze gedenkwaardige verjaardag een boodschap te zenden naar België. Hij verzocht de aanwezige Belgen, hun landgenoten te zeggen dat hun voorbeeld de legers der verbonden volken heeft bezielend en gesterkt; dat de bondgenoten hun lijden met medegevoel gadeslaan en hun geduld en moed met hartgrondige bewondering, en dat, wanneer het uur der verlossing zal komen – en eerlang zal het komen (luide toejuichingen) – het voor Engeland een fiere en veredelende herinnering zal blijven, dat het zijn deel heeft gehad aan het herstel van de vrijheid en onafhankelijkheid, waarop geen volk ter wereld ooit een meer onbetwistbare aanspraak bleek te bezitten (luide toejuichingen).

Het jongste nummer van Vrij België bevat een artikel van Frans van Cauwelaert over de onafhankelijkheid van België, waarin vooreerst een vergelijking gemaakt wordt tussen de Belgische volksgeest van voor en tijdens de oorlog. Het laatste gedeelte van het artikel laten wij hier volgen:

De geweldige breuk, welke de Duitsers in de ontwikkeling van ons volksleven hebben gebracht, heeft ons dingen laten zien, welke onder het oppervlakkig geflimmer van de dagelijkse drukte ons voor de oorlog ontgingen, heeft de waardeverhoudingen der doeleinden en der verworven goederen, in ons staatkundig leven, beter tot hun recht laten komen. Ons volk heeft begrepen, dat het eerste wat een volk moet redden niet zijn stoffelijk bezit is, maar zijn eer. Het heeft, onder de verdrukking, beter leren inzien wat een geluk het is in onafhankelijkheid van wil en oordeel zijn inwendig leven te kunnen uit- en ombouwen, zijn openbare handel en wandel te kunnen regelen naar eigen voorkeur en geplogenheid. En daar wij voor het behoud van onze onafhankelijkheid de meest onschatbare offers hebben gebracht, mogen wij verhoppen, dat in nieuwe dagen van voorspoed, de heugenis aan deze oorlog de ogen van ons volk zal open houden voor de onstoffelijke maar onmisbare goederen om welke deze strijd wordt gestreden.

Eer en vrijheid! Zelfrespect en zelfbeschikking. De behoefte naar zedelijke verheffing en het recht om er onbelemmerd voor te arbeiden. De liefde voor geestelijke schoonheid en de vreugde om ze te zoeken op eigen ingeving.

Toen we vorig jaar op deze dag, aan deze dingen dachten, waren er, welke de zorg dreigde te bekruipen of wij ze nog ooit wel zouden hebben teruggevonden. Onze vijanden schenen op de oostelijke velden van Europa een overmacht te ontwikkelen, welke tot een voor ons fatale beslissing kon voeren en het was duidelijk, dat bij een overwinning van Duitsland ons lot als onafhankelijke staat was bezegeld. Nu zijn de kansen gekeerd en houden hun verblijdende uitzichten naar ons gekeerd. Uit de donkere gebeurtenissen zien wij met ontroering de bestrijding. Wij verplaatsen ons reeds met onze verwachtingen in betere tijden en beginnen de plannen uit te werken van de wederopbouw van ons nationaal leven.

Maar de nakende verlossing zal ons ook de zorg nader brengen omtrent hetgeen van ons zal worden geëist, opdat het nieuwe leven de offers waardig zou zijn, welke wij voor zijn verovering hebben gebracht. Want deze strijd moet inderdaad voor ons een veroveringstocht zijn in de edelste zin van het woord, of zijn uitkomst zou het gedragen leed niet evenredig zijn. Wij mogen niet in onze oude vooringenomenheid, niet in onze vroegere gebreken terugvallen. Wij mogen de misstanden, waaraan wij hetzij op maatschappelijk, hetzij op taalgebied zoveel bittere strijd hebben te wijten, niet laten voortbestaan, want uit de ontgoocheling, welke daarover zou ontstaan, zouden onze oude verdeeldheden met ongekende heftigheid terug oprijzen en een tweede gelegenheid als deze tot vernieuwing en bevestiging van ons nationaal leven zal ons, naar menselijke berekening, niet meer zijn weggelegd.

Verordeningen in België.

Onze correspondent schrijft uit Brussel:

De voornaamste verordeningen der laatste dagen zijn de volgende:

Met het waarnemen van de Duitse belangen bij de Belgische rekenkamer is belast de wirkliche geheime Oberregierungsrat baron von Gagern, lid van de rekenkamer van het Duitse rijk. Hij heeft het recht de geschriften van de Belgische rekenkamer in te zien, ophelderende verslagen te eisen, de zittingen bij te wonen en daar het woord te voeren; hij tekent alle besluiten der kamer voor gezien.

Het beheer der Duitse posten werd gemachtigd het reeds voor de oorlog bestaande post-, chèque- en giroverkeer met ingang van 26 september e.k. te hervatten. Vooralsnog zal deze dienst evenwel beperkt blijven tot binnen het gebied van het generaal-gouvernement.

Een verordening beveelt tussen 20 en 26 juli een schatting te houden van de opbrengst van alle met graan bebouwde akkers. Een andere beveelt het opnemen van alle machines voor metaalbewerking in het gehele generaal-gouvernement.

Zaterdag 22 juli 1916 – avondeditie

Belgische geïnterneerden.

Te Roermond zijn bij verschillende werkgevers 7 en te Posterholt in het klompenmakersbedrijf 5 Belgische geïnterneerden te werk gesteld.

Volksopbeuring in België.

De vereniging Volksopbeuring, welke in het najaar van 1915 te Gent werd opgericht en zich ten doel stelt, de stoffelijke en zedelijke nood van het Vlaamse volk te lenigen buiten alle politiek en godsdienst om, heeft haar werk kunnen beginnen te Gent, Antwerpen, Brussel en Kortrijk. De vereniging doet nu een beroep op steun, om haar werk te kunnen uitbreiden over het gehele Vlaamse land. Er is een comité in Nederland gevormd, dat gelden wil inzamelen en deze door bemiddeling van het Algemeen Nederlands Verbond doen ten goede komen aan het Vlaamse volk.

Het bestuur van dit Nederlands comité bestaat uit de volgende personen: erevoorzitters: mgr. H. van de Wetering, jhr. mr. A. F. de Savornin Lohman en Th. Th. Van Welderen baron Rengers; voorzitters: Marc. Emants en Leo Meert; secretarissen: prof. dr. Jul. Persijn en jhr. R. Groeninx van Zoelen; penningmeesters: L. Simons (Prinse Vinkepark 12, Den Haag); leden van het bestuur: mevr. D. Bogaert-de Stürler de Frienisberg, mevr. Van Sandick-van

Schilfgaarde en O. Monten; raad van advies van het bestuur: mej. E. Baelde, luit.-kol. H. D. H. Bosboom en C. K. Elout.

Van Belgische zijde.

Havre, 23 juli. De regering heeft een instelling in het leven geroepen ten einde onmiddellijk te voorzien in het gebrek aan schepen voor de levensmiddelenvoorziening van het bezette gedeelte van België en Frankrijk. Er zijn aan de reeds bestaande vloot negenendertig schepen toegevoegd.

Kalk.

Men meldt ons uit Zuid-Limburg:

De bepalingen, die door het Duitse militaire bestuur in België en door de Duitse regering voor de uitvoer van kalk uit België en Duitsland naar ons land worden toegepast, hebben de aandacht gevestigd op Zuid-Limburg.

Voorheen was het lang niet algemeen bekend, dat in ons land ook kalksteen aangetroffen wordt; alleen de bevolking van deze streek was er aan gewend, te midden van een landelijke omgeving – ver afgelegen van de spoorverbinding – primitieve kalkovens aan te treffen.

De productie was derhalve tot dusverre van weinig betekenis, en vond afzet bij afnemers in de streek voor metseldoeleinden, alsmede voor bemesting.

Het gebrek aan dit product deed de vraag ook hier toenemen; in de gemeente Voerendaal (bij Heerlen) werden ovens bijgebouwd, en verschillende strokartonfabrieken in ons land hebben zich reeds sedert ongeveer een jaar aan het gebruik van deze kalk gewend.

Er dagen reeds liefhebbers op uit alle oorden van het land, om het branden van kalk alhier op grotere schaal te beginnen, zodat wellicht naast de kolenindustrie, ook de kalkindustrie in deze streek een bloeiende toekomst tegemoet gaat, en wij ook ten opzichte van dit product niet meer geheel afhankelijk zijn van het buitenland.

Met de gemeente Voerendaal, welke grote terreinen in eigendom heeft, moeten reeds onderhandelingen gevoerd worden over aankoop en concessieverlening voor kalk- en cementindustrie.